

Воислав Д. КУШЕВСКИ

ЗА НЕКОИ АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ НА СТУДИУМОТ НА ИСТОРИСКИТЕ НАУКИ НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ, НА РЕЛАЦИЈАТА НА РЕФОРМАТА НА ОСНОВНОТО И СРЕДНОТО НАСОЧЕНО ОБРАЗОВАНИЕ*)

Во приодот кон поставениот наслов, сметаме дека процесот на реформирањето на школството е општествена нужност. Впрочем, тоа е и светски феномен. А од ослободувањето наваму, само ние во Југославија доживеавме и учествувавме во неколку зафати на реформирањето на основното и средното образование. Јасно е дека основниот „конфликт“ на нашето (и не само нашето) школство во целина (и на високото секако) — е во неговото заостанување во однос на општествениот развој, зад неговите потреби, и потребите на здружениот труд. Пред сè, рапидниот научно-технички и општиот развој на современото општество — едукативниот систем не може адекватно да го следи. Затоа реформирањето на овој систем е актуелно. Истото се наметнало дури и на развиените земји. Тоа мораме да го сфатиме и треба да му пријдеме како на процес што и натаму ќе се одвива.

Актите кои во речената смисла ги донел Советот на Универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје**) — независно од фактот дека задачите на реформата ќе се остваруваат во зависност од објективно-субјективните фактори и можности, значат одредено раководство, конкретизација на задачите, ориентација во движењето односно во одвивањето, според нашето мислење, на перманентниот процес на усовршувањето на високото школство воопшто.

Тоа се однесува и на Филозофскиот факултет, и на Наставно-научната студиска група за историја на овој факултет во Скопје.

---

*) Рефератот е прочитан на XV јубилејно собрание на СДИ на СРМ на 24 март 1983 год.

**) „Ставови и заклучоци за реформирање на наставните планови и програми на Универзитетот“ и „Ставови и заклучоци за реформирање на организацијата на наставата и режимот на студиите на Универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје.

Не малиот дел на задачите што ги постави процесот на реформирањето на високото школство посебно, пред нас, — во суштина значат, во теоретска смисла речено, актуализирање на одредени класични (да не речеме аксиоматски) начела врз кои што (имајќи ги предвид општествените просторно — временски услови) треба да се засновува системот на образованието и наставниот процес воопшто.

Во оваа смисла, како пример, наведуваме дека во процесот на работата на новите наставни планови и програми, колективниот напор бил насочен во настојувањето кон што поголемото вклучување и изразување на студентите како субјект и во текот на студирањето. Се разбира, ова последново значи истовремено и обврска за факултетот во таа смисла и да организира посовремено студирање, кое — според кадровските и материјални услови — треба да значи оптимална присутност на овој дидактички принцип, којшто е, туку речичи, стар колку и школството. Секако, ова дидактичко правило овде треба и мора да доаѓа сè повеќе до израз со оглед и на понапредната возраст и на позрелите психофизички и умни способности на личноста — студентот.

Во врска со тоа, скоро кај сите наставно-научни студиски групи на Факултетот, а според тоа и за историски науки, се предвидени дополнителни обврзни форми на наставната работа со студентите (колоквиуми, педагошки практикуми, стажирање, консултации и др.). Покрај настојувањето кон поинтензивно ангажирање на студентите во процесот на студирањето, со тоа се сакало да се надминуваат доминантните форми на наставата, преку кои главно непосредно се изложува наставниот материјал од страна на наставникот.

И покрај тенденцијата кон поизразито профилирање на кадрите која беше важна поента при реформирањето на наставните планови и програми, (на Наставно-научната студиска група за историја) се зазеде став да се формира историчар од општ профил, бидејќи долгогодишното искуство покажало и докажало — засега — дека ваквиот (дипломиран) историчар, релативно успешно се вклопува и снаоѓа на работното место независно од фактот дека истиот може да сартува на повеќе работни места односно полесно да се вработува, што не е за потценување. Специјализацијата за сега ја сфаќаме со основањето (од поодамна) на постдипломски студии. На мислење сме дека ова решение е посреќно од повеќе аспекти.

Резултатите на вложените напори кон растеретувањето на студентите не ги согледуваме толку во бројот на неделните часови, туку во намалувањето на обемот на изучувањето на материјалот посебно на специјалистичките наставни дисциплини, којшто е сведен на поразумна мера (од 6, 7, па и од 8 — на 4, 3 дури и два семестри). Со тоа се создаде простор и за вовед

дување на нови наставни дисциплини со кои се придонесува кон подобро профилирање на кадрите — историчари кои студираат на овој факултет.

Во врска со измените во наставниот план и во програмите позитивното е и во тоа што е понагласена застапеноста на најновата — општа и посебно на најновата историја на нашите народи и народности, пред сè на Народноослободителната војна и Револуцијата.

Исто така реафирмирана е и дипломската работа, како посебна категорија на завршниот испит, што секако е повеќе значајно кога станува збор за поквалитетни студии.

Посебно подвлекуваме дека овој пат уште повеќе дојде до израз педагошкото и методското образование на студентите, коишто по дипломирањето ќе обавуваат наставна (образовно-воспитна) функција како историчари. Имено, во завршниот семестар бројот на теоретските часови и часовите за практичните вежби по методика на наставата по историја е зголемен, а стажирањето пролонгирано од една на две седмици.

Овие беа главно измените кои во рамките на споменатата реформа на високото школство беа поставени пред Филозофскиот факултет односно пред Наставно-научната студиска група за историја.

Меѓутоа, и покрај повеќегодишната работа на иновативните зафати на подрачјето на наставните планови и програми, на системот на студиите и сл., веќе и досегашната емпирија доведе до нови сознанија за неопходноста од повторно навраќање и анализирање на веќе донесените нови наставни планови и програми, за поажурно излегување во пресрет на потребите на времето, на нашето општество, за поквалитетни и поадекватни школувани профили кои завршуваат студии на историските науки. Ова дотолку повеќе што нашето општество постави пред високото школство задачи за поефикасно и поефтино студирање кои исто така, несомнено произлегле врз основа на повеќегодишно набљудување.

Освен реченово, нам веќе ни претстојат нови преиспитувања и измени во системот на студирањето не само на Наставно-научната студиска група за историја, туку и на некои други групи на Филозофскиот, односно на наставничките факултети, и заради претстојната трансформација на Педагошките академии, односно во врска со прекратување на нив да се школуваат кадри за предметната настава во основните училишта***)

***) Оваа Одлука ја има донесено Општата заедница за насочено образование, односно нејзиното Собрание на 25.2.1983 година, врз основа на усвоениот „Концепт за трансформација на педагошките академии во СР Македонија,“ што го изработила работна група формирана од Собранието на Републичката заедница за насочено образование. Согласно на Одлуката е дадена и од Извршниот совет на Собранието на СРМ, Ко-

Впрочем, наведеното, како и најновите измени на наставните планови и програми во основното и насоченото средно образование, отсекогаш биле за нас мотивација или поводи за навраќање, за преиспитување на нашите искуства и на сегашната состојба, во конкретниов случај на системот на студирањето на Наставно-научната студиска група за историја при Филозофскиот факултет во Скопје.

По повод претстојните неопходни измени на наставните планови и програми на наставничките факултети, а според тоа и на споменатата наставно-научна студиска група — логички се поставува истакнатото прашање — за профилирањето на идните високообразовни кадри — историчари. Имено, и покрај споменатото наше позитивно искуство, околу нашата ориентација кон општиот профил на дипломиран историчар, сепак, прашањето ќе треба да се преиспита и да се земе рационален став односно донесе посреќно решение. Зашто во новонастанатата ситуација ние сметаме дека ќе треба да се ориентираме кон насочување на студиумот на групата за историски науки. Нашите размисли по ова прашање одат кон задржување (се разбира со извесни рационални измени) на постојната општа насока, на која треба да се образуваат високошколувани историчари од општ профил, со тоа што за истите би се задржале (секако додуша со понамален обем) наставните предмети за нивно педагошко-методско оспособување за наставна работа. Покрај оваа општа насока, која треба да ги задоволува потребите од високообразовани кадри — историчари (идни истражувачи, историографи, архивисти, музеолози и др.), — сметаме

митетот за наука и образование на Извршниот совет, од Педагошкиот републички совет како и од Републичкиот завод за унапредување на образованието и воспитувањето.

Според член 2 од оваа Одлука, наставните факултети се задолжуваат заклучно со месец октомври 1983 година да изработат и да достават до заедницата наставни планови и програми според мерките предложени во системот за образование на наставни кадри според истата одлука.

А во член 3 од Одлуката веќе се најавени и поконкретни измени што треба да се извршат во наставните планови и програми на наставничките факултети, имено:

— во општообразовното подрачје да бидат застапени дисциплините: марксизам и самоуправување, ОНО и странски јазик;

— во општгостручно подрачје да бидат застапени и дисциплините: психологија, педагогија и мајчин јазик (со акцент врз говорниот и писмениот јазик);

— во тесностручно подрачје да бидат застапени и дисциплините: методика за воспитно-образовната работа во основното и методика за воспитно-образовната работа во средното образование (со задолжителна педагошка практика).

Според член 4 од споменатата Одлука, наставничките факултети се задолжуваат, оваа обврска според споменатиот член 2 од истата Одвреме навреме да ја извршат, како и другите подготовки за нормално отпочнување со работа од учебната 1984/85 година за VII-1 и VI-1 степен на стручна подготовка.

дека се наметнува постоење и на наставна насока, на која понагласено ќе бидат застапени педагошките дисциплини, но не само педагошките, што подолу ќе биде ова објаснето. Се разбира, на оваа насока ќе се профилираат кадри — идни историчари — наставници како за основните така и за средните училишта. Според нашето мислење, дипломираните студенти и од едната и од другата насока ќе треба да бидат рамноправни во однос на нивното право да се запишуваат на III степен на студии. Меѓутоа, при вработувањето, јасно е кој од овие профили ќе има предности. (Освен тоа, при профилирањето на наставните кадри посебно за основните училишта — се наметнува и прашањето и на двопредметни студии. Нашите размисли по ова прашање одат кон постоење и на такви наставни планови на Наставно-научната студиска група за историски науки, на која студентот ќе може под „Б“ да студира и втора научна дисциплина (географија, книжевност, странски јазик) односно на соодветните факултети, на пример, за географски науки, постоење можност да се студира историја под „Б“ и сл. И за овие профили, се разбира, треба да важи начелото да ги имаат истите права во поглед на нивната натамошна специјализација, односно да имаат и соодветна предност при вработувањето.

Се разбира, постојат и други отворени прашања врз кои сметаме да се запреме по повод на оваа наша тема, и претстојните задачи на усовршувањето на системот на студиите на историските науки на нашиот факултет.

На пример, и покрај истакнатите позитивни измени во наставниот план на Групата по историја во корист на најновата општа и најновата историја на југословенските народи и народности (НОВ и Револуцијата), сепак, сè уште се присутни очевидни проблеми во врска со ова прашање и воопшто предметот на нашата тема. Имено, кога го имаме предвид школувањето на идниот историчар-наставник, кај нас со години постои одредена диспаратност на студиите на историските науки и наставната практика во поглед на најновата општа и на најновата историја на нашите народи и народности, независно од сегашните актуелни потреби на прилагодување на студиумот имајќи го предвид она што тукучечи го диктира новиот наставен план и програма на наставата по историја на основното и средното насочено образование. Впрочем, во овие основни и законски документи на наставата (наставните планови и програми) — од ослободувањето наваму — се дава сè повеќе простор и време на поновата и на најновата историја (општа и национална т.е. историја на нашите народи и народности) сè до наши дни. Наспроти тоа факт е дека на Катедрата одново на научно-наставната студиска група за историски науки, не сме реагирале и уште недоволно ефикасно реагираме во врска со застапеноста на спомнатите дисциплини. Овде треба што поитно да се интервени-

ра! Кога го истакнуваме ова, мислиме пред сè и на прашањето на изградувањето на идните научно-наставни кадри историчари-специјалисти за најновата историја (општа и национална) на Факултетот односно на Групата за историја. А ова се однесува пред сè на повоенiot развој на нашата земја, т.е. на периодот на социјалистичката изградба особено на самоуправниот социјалистички систем кај нас, за неврзаната политика, за историјата на земјите во развој на Азија, за афричките земји, за арапскиот свет и Латинска Америка, за Кинеската револуција и воопшто за современа Кина и др.

Во врска со новите концепции на изменетите наставни програми за наставата по историја во средното насочено образование (како што е историјата на цивилизациите во СР Србија, курсот по историја во „културолошката“ насока, за факултативната настава по овој предмет што треба да се воведат кај нас, а е воведен и во другите наши републики и покраини) при што секако ќе се обработуваат одредени целини, одделни генерални прашања со повеќе обопштувања на значајните теми, на историските процеси и сл. — треба во текот на студентските повеќе да инсистираме нашиот студент односно дипломираниот историчар повеќе да се оспособува аналитички и со одредена синтеза да приоѓа кон материјалот што го студира. Имено, студентот како да е оптоварен со фактографијата меѓу која тешко се снаоѓа односно од која со маки „излегува“ за да би ги согледувал битните процеси, појави и сл. Имено, се чини дека ние во текот на наставниот процес сме ја поставувале и ја поставуваме наставата главно на хронолошко-дескриптивните прегледи на минатото, или се оди кон т.н. книшка и наративна работа на материјалот. Отсутен е и избор на капиталните целини, на глобалниот преглед на историските епохи, етапи на развојот, или недостасува можеби егземпларноста и сл. Сево ова е од важност за согледување или за одвојување на битното, за сфаќање и за оцената на историските настани, за воочување на законитостите, на улогата на историската личност и др.

Оттука поприлично произлегува и фактот дека и нашиот наставник-историчар ретко и не така смело се впушта во аналитички коментари во врска со одредени историски настани, коишто тој ги разработува на часовите, и покрај тоа што таквата анализа, сврзана со датичното прашање или историската тематика, се наметнува често сама по себеси. А заправо со таквата обработка на историските настани, се допирнува до суштината, до историските неминовности, до воочување местото или значењето на настаните во историскиот развојот и т.н. А не треба да повторуваме дека по пат на анализа идејно-политички се изградува и воспитува и студентот — идниот наставник, односно во полна мера се реализира задачата на формирањето на

марксистичкиот поглед на свет и низ историските содржини, се осмислува изучувањето на историјата и др.

Кога го истакнуваме ова, ние не мислиме да ја одминеме старата вистина што ја подвлекол В. И. Ленин, дека основата на знаењата се фактите и дека едниот од основните критериуми при тоа е дека „фактите можат да дадат резултати ако строго се проверени, точни и убедливи“. Но за да би се постигнале со истите образовните и воспитните резултати, не треба да се заборава дека историскиот материјал — заснован на историскиот материјализам, не може да се замисли без определениот систем на обработката на историските поими и категории, без методолошкиот и методскиот пристап при обработката на фактите, без обопштувањата, пред сè со цел да се откриваат историските неминовности. При тоа треба да се делува и на мислата, на волјата, на емоциите на личноста — овде и на студентот, а не само на ученикот!

Нагату, се поставува и прашањето во колкава мера е нашиот дипломиран студент-историчар запознат со соодветните општествени науки, особено во врска со најновите резултати на социологијата, филозофијата или на историографијата на работничкото и комунистичкото движење во светските современи релации и сл, потоа, со подрачјето на културното минао и посебно со тековите на уметничкото творештво кај нас и во светот. Во врска со тоа мислиме дека би требало уште понагласено на нашите отсеци односно на студиските групи за историските науки посебно да се решава прашањето на марксистичкото образование на идните историчари — научници и историчари — педагози. Зашто искуството покажува дека постојниот курс од основи на марксизмот за идниот историчар, не е рационален, имено тој повеќе треба да се осветлува и илустрира со материјалот од специјалистичките (историски) дисциплини кога се работи за историскиот материјализам, кој како што ни е познато е „составен и завршен дел на дијалектичкиот материјализам...“ најдоследното материјалистичко учење и „поглед на светот, и кој ги опфаќа не само природата, туку и општеството и човековото мислење.***)

Потпирајќи се на изнесеното ќе се согласиме дека сложените и одговорните задачи на наставата по историја бараат од идниот историчар-наставник не само познавање на стандардните содржини од одредените историски дисциплини, туку и солидно сестрано образование и доволна упатеност во општествените и природните науки, бидејќи тој мора да навлегува во сите сфери на животот вклучувајќи ја и општествената надградба, посебно културата. При тоа ја издвојуваме потребата завршениот студент историчар — да поседува неопходна и политичка

***) Педагошки речник, Београд 1967, Т. I, стр. 401 (Историјски материјализам).

школа, односно тој мора да се упатува и да се интересира и за актуелните општествени настани и процеси.

Поентирајќи ги, и тоа не случајно, наведените состојби и отворени проблеми во врска со школувањето на високообразовните кадри — историчари (главно како наставници), пред претстојните измени односно изработување на новите основни документи за Научно-наставната студиска група за историски науки, — го скренуваме вниманието врз прашањето: како ќе се одразат непосредно на студиите на историските науки на факултетот, последните измени на наставните планови и програми за наставата по историја за основната настава како и во училиштата на средното насочено образование?

Имено, при составувањето, усовршувањето или реформирањето на наставните планови и програми на Катедрата за историските (и не само историските) науки (на Филозофскиот а и другите наставнички факултети), до сега к а л к у л и р а в м е — како што веќе се беше изразил еден колега во еден свој реферат — главно со учениците со завршена средна школа и тоа со гимназијско образование. При тоа мислиме на податокот дека во овие некогашни средни училишта континуирано се изучувала историја како наставен предмет до завршниот односно до III клас на споменатите училишта! Меѓутоа, со новиот закон за средното насочено образование, гимназијата, како вид на средна школа се укина. Историјата ќе се изучува во сите средни училишта (со одредени исклучоци на т.н. „културолошка“ насока) само во I и II клас и само по 2 часа неделно).

Со самото тоа, претспремата (подготовката) со знаењата по историја на свршените средношколци, кои ќе посакаат да се запишат на студии по историски науки, ќе биде значително пониска. Не само тоа... Ќе постои и „вакуум“ од две, па и три години (со ислужување на воениот рок за мажите) — доколку во завршниот период на средното насочено образование не се најде решение за воведување на наставен предмет кој ќе го одржува одредениот континуитет на учењето и знаењата по историја.

Освен тоа новите наставни планови и програми за наставата по историја, на основните и средните училишта, заснован на т.н. „линеарно-спирален“ принцип на распоредот на наставниот материјал (од V — одделение на основните до II клас на средните училишта) — прифатен засега само во СР Македонија — исто така отвора и други не мали проблеми пред високошколскиот студиј на историските науки. На пример, кога се работи за материјалот за првобитното општество и историјата на стариот век што се изучува само во V-то одделение на основните училишта и тоа со по 1 час неделно, односно и на пониска психологичка возраст на учениците за која се одбираат соодветните *елементарни* содржини и поими, а кога е у к и н а т о изучувањето на овој материјал на средношколско

рамниште студентите (идните брѹцоши) по историја, директно ќе се судираат со нивото на факултетската настава, зашто ќе бидат без неопходни предзнаења. А постојат и предмети на Групата за историски науки, за кои брѹцошите не ќе имаат никаква претспрема: на пример, за латинскиот јазик, за помошните историски науки, а тоа ќе биде присутно и кај другите предметни дисциплини.

Во тесна врска со ова е и постојниот проблем на осипувањето на студентите во II, III и IV година на студиите, а ретко кој од нив дипломира во редовниот рок, особено сега со воведувањето на дипломскиот испит. Се разбира, за тоа постојат ред познати причини. Но сега, во новите услови, треба да очекуваме дека бројот на запишаните студенти во II, III и IV година ќе биде уште помал, доколку не излеземе во пресрет на отворениот проблем, односно не преземеме соодветни мерки. Сакале или не, ќе мора да се бараат начини за фреквентно комуницирање на наставниците со студентите и обратно! Овде мислиме пред сè на потребата дури и од *подготвителен период* за брѹцошите во I-ва година на студирањето, или ќе биде потребна измена на режимот на студиите, а несомнено и поголемо ангажирање на наставниот и особено на помошниот наставен кадар (асистентите) за „прифаќање“ и помош на студентите од прва година, како би могле да го следат нивото на наставата, за успешно да ги продолжуваат студиите. Зашто доколку ова не се направи, покрај реченото, според нашето мислење, постои дури и опасност Наставно-научната студиска група по историја да не одговори на својата основна општествена задача, бидејќи во постарите годишта на студиите бројот на студентите ќе биде мошне мал, а од оние кои ќе останат во завршните семестри ретко некој од нив да дипломира на време, во текот на една академска година.

Овие проблеми се отвораат и оттука што со најновите наставни планови и програми — во случајот за наставата по историја во средното училиште, е отсутен принципот на вертикалното поврзување и на принципот на единственоста, а и рамноправноста, кога се работи за единствениот систем на образованието што е прифатен кај нас!****)

*****) Овој, и од нас отпорано укажан недостаток на најновите наставни планови и програми (и не само за предметот историја), посебно за застапеноста на хуманистичкото образование во средните училишта, — како да е согледан и од одговорните (просветни) фактори. Имено, во врска со трансформацијата на педагошките академии односно изградбата на единствениот систем за оспобување на натавни кадри за предучилишното, основното и средното воспитување и образование, — се најавува до-несување одлука за „задолжување на соодветните факултети за утврдување и изработка на факултативни програми во обем од 4 часа неделно од III и IV клас на средното насочено образование кои паралелно со педагошката насока од II и IV клас, ќе овозможуваат премин на соодветните наставнички факултети.

Во секој случај, тргнувајќи од изнесената ситуација, очигледно е дека на студиите во иднина ќе мораме уште повеќе да се ориентираме на тоа студентот да добие солидна основа на која тој натаму ќе ги развива своите способности, односно треба да го оспособуваме уште подобро и поинтензивно во текот на студиите за самостојна работа, за неговото натамошно стручно усовршување... сè до третиот степен т.е. на постдипломските студии на кои треба да се развијат уште повеќе, односно на кои ќе се изградува пред сè научно-истражувачкиот подмладок. Се разбира, при тоа не мислиме само на давање на академскиот степен, туку да се оцени и пружи можноста на оние кои со гаранција успешно ќе се бават со истражувања односно со наука. Со тоа и во нашата струка ќе одговориме на барањето и на идејно-програмските поставки на реформата односно да одговориме на принципот на перманентноста на процесот на едукацијата во нашето самоуправно социјалистичко општество.

Другиот аспект на одразот на најновите измени на наставните планови и програми во основните и средние училишта врз системот на студиите на историските науки на Филозофскиот факултет во Скопје, се однесува на новиот распоред на наставниот материјал и воопшто на концепцијата на наставата по историја во овие школи. Имено, промените го отвораат проблемот на прилагодувањето на методиката на наставата по историја и за раното и средното адолесцентно доба на учениците од гледиштето на потребата на адекватното психолошко-педагошко и методско образование на студентите. Затоа, во врска со трансформацијата на педагошките академии, се поставува како задача изработка на нови и соодветни наставни планови и програми на Наставно-научната студиска група и во врска со тоа и по психологија, педагогија, со нешто зголемен број на наставните часови за практична работа и стажирањето по методика на наставата по историја, кое ќе мора да се обавува сега и во основните, а не само во средните училишта.

Во врска со ова иако сме наспомнале за позитивните промени што Катедрата ги стори особено во поглед на застапеноста на методиката на наставата по историја, сепак (за критични да бидеме) укажуваме дека најголем недостаток на курсот по методика на наставата по историја не само на нашата наставно-научна студиска група, е што истиот не се предава — теоретски и практично — откако студентите ќе ги положат сите испити, а посебно, што и по дипломирањето како да се прекинува процесот на натамошното систематско стручно усовршување по методиката на предметот. Зашто стручните семинари што се одржуваат за таа цел, сè уште не попримиле таков интензитет исистематичност со што би ја обезбедувале речената потреба која ја чувствуваат и самите наставници! Затоа, е неопходно исто така да се размислува и околу идејата за продол-

жување на студиите на наставничките факултети, за уште една година, при што студентот во IV-тата и V-тата година, во значителна мера би се растоварил од постојниот не мал неделен број на часови, особено во завршната година, како би ја работел и на време завршил својата дипломска работа и слушал поинтензивни и поефикасен курс и од *методолошко* и *методско образование*.

Прашањето на квалитетот на студиите и добивањето на квалитетен наставен кадар (и не само наставен кадар) по историја (и не само по историја), е сврзано и со реафирмацијата на позивот, на струката, при што не сакаме да навлегуваме во ова прашање, кое е комплексно, и навлегува во прашањата пред сè на материјалната основа не само на школството, туку и во наградувањето на наставниот кадар и др.

Освен тоа, да ги оставиме настрана овие прашања, како и оперативните задачи кои непосредно ќе ги решаваат заинтересираните институции (а кои се наметнуваат во врска со сегашнава ситуација) како што се: кадровското прашање (кое ќе треба сега да се преиспита во Катедрата); проблемот на изработувањето на преодни наставни планови и програми за прифаќање односно вклучување на студентите од педагошките академии на наставничките факултети; потоа, проблемот на просторот и други слични прашања, — туку на овој наш редовен годишен и свечен собир, користејќи го присуството и искуството и на оние што дипломирале и на педагошките академии и на историската група на Филозофскиот факултет, како и присутниот наставен кадар на обете институции — да размениме мисли врз покренатите прашања, а и врз оние кои се испуштени, но кои се релевантни за формирање на идните, посебно наставните кадри по историја, односно да придонесуваме во побрзото и поефикасното решавање на задачите коишто општеството ни ги поставува во дадениот миг.